

N:o 3.

Af Herr C. F. Appeltofft: om åtskilliga ändringar i Kongl. Maj:ts Proposition, angående landförsvarets ordnande.

Äfven den, som vill fränkänna de å folkmötena uttryckta opinionsyttringar allt värde, nödgas dock, såvida han sökt göra sig bekant med allmänna tänkesättet i landsorten, erkänna, att den åsigt inom den stora jordbrukande befolkningen, åtminstone hvad allmogen vidkommer, gjort sig gällande, att den, under en lång förfluten tid, nästan ensam fått vidkännas hufvudsakligaste kostnaden för landets försvar. Att fortsätta tvisten om, huruvida denna åsigt är berättigad eller ej, leder sannolikt icke till något annat resultat, än att fördröja i stället för att påskynda den stora fosterländska frågans lösning. Det parti, som förfäktar denna åsigt, har yrkat indelningsverkets upphäfvande efter en viss öfvergångstid, såsom vilkor för antagandet af en förökad värnepligt och såsom skäl härför åberopat, utom deras, efter dess förmenande, fullt lagliga rätt, denna institutions mindre lämplighet för nuvarande tid, hvilken åsigt man finner uttryckt i alla de folkmöten, der pluraliteten bestått af allmoge. Då man emedlertid är fullt berättigad antaga, att endast undantagsvis någon ibland denna klass finnes, som eger den sakkäthed som erfordras för att bedöma, huruvida våra indelta soldater äro som stamtrupp lämpliga eller icke, torde man i yrkandet på indelningsverkets upphäfvande endast böra finna den tanken uttryckt, att försvaret derigenom skulle komma att drabba alla lika. För denna, i sig sjelf billiga och rättvisa princip, har man äfven både offentligen och enskildt hört flera stämmor höja sig, och skulle ett ordnande af försvarsväsendet i denna syftning sannolikt tillfredsställa flera af dem, som nu yrka på indelningsverkets upphäfvande. Att bibehålla soldaten vid jorden, i de orter der jordtorp finnas, torde i allmänhet vara fördelaktigast för soldaten och billigast för roten, syn-

nerligast för de rotar, der hemmanen äro styckade i flera lotter och der torpen äro så belägna, att de icke, med någon fördel, kunna af hemmanens egare brukas. Att således åt roten återlemna den jord soldaten nu brukar, emot en kontant ersättning af 80 R:dr, vore i ganska få fall någon egentlig lindring och dertill ett ökadt onus för ett icke obetydligt antal rotar, der afkastningen af denna jord vida understiger detta belopp. Deremot vore det nu icke ringa lindring, om rothållarne befriades från alla ovissa besvär, såsom torpets brukning, byggnadsskyldighet, körslor m. m., så att de rotar, som åt staten ville öfverlemna nuvarande torp och hus, blefvo från knektehållet helt och hållet befriade. Äfven om man medgifver en sådan lindring, så kvarstår dock deras klagan öfver en förment oförrätt, att nemligen den hufvudsakligaste tungan af försvaret drabbar dem, såsom innehafvare af den rote-rade jorden, hvilket gör dem obenägna för åtagande af en utsträckt värnepligt, ehuru de erkänna behofvet deraf. Tvisten härom har, som vi sett, ej ledt och kommer sannolikt icke heller i framtiden att leda till något resultat, hvarföre den helt och hållet torde böra lemnas å sido och försök göras, att på annan väg vinna det resultat, som alla säga sig eftersträfvat, eller ett starkt försvar. För min del tror jag, att om förutnämnda fördel beredes rothållarne, samt om all privilegierad jord åläggas effektiv rotering, de skulle vara villige att personligen bidraga, jemte andra samhällsklasser, till den förstärkning af vårt försvar, som Kongl. Maj:t kan pröfva behöflig. Då emedlertid nuvarande egare af den jord, som hitintills varit från ordinarie rotering befriad, möjligen skulle göra en förlust uti minskadt egendomsvärde, såsom följd af detta nya onus, synes billigheten fordra, att en motsvarande ersättning åt dem lemnas, hvilken ersättning lättast kunde ske genom räntebärande obligationer, med årlig amortering, hvarvid dock deras extra roteringskyldighet bör tagas med i beräkningen. Hvad värnepligtens fullgörande vidkommer, torde den föreslagna öfningstiden af 82 à 90 dagar komma att kännas ganska betungande, icke blott för jordbruket och näringarne, utan kanske mest för den tjenande klassen. Det är nemligen temligen säkert, att en tjenare sällan skulle lyckas få tjänst det första af hans bevaringsår, då han skulle göra 42 dagars rekrytmöte, när landtbrukaren ej gerna kan under denna tid på året, då vårbruket fordrar alla arbetskrafter, undvara sina tjenare.

Genom att öka den stående arméen, dels genom för sjöförsvaret obehöfliga båtsmansrotars öfverförande till landtförsvaret, dels genom den privilegierade jordens åläggande af effektiv rotering, torde bevarings-exercisen kunna inskränkas i enlighet med herr krigsministerns 1869

afgifna förslag, nemligen från 82 à 90 dagar till 60, fördelade på 3:ne år, förutsatt att förberedande öfningar anställas i skolan och hemorten, innan bevaringsåldern inträder.

På grund af hvad jag ofvan anfört får jag således föreslå:

1:o. Att Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående förändrade bestämmelser i fråga om roteinrättningen må antagas med den förändring, att i de orter, der soldaten har torp med jord, han må dervid bibehållas och roten, emot det den till staten aflemnar nämnda jord med byggnader, icke må vara underkastad några vidare utgifter eller besvär för soldat-hållet.

2:o. Att all privilegierad jord bör utgöra effektiv rotering, emot skälig ersättning till nuvarande egare.

3:o. Att Kongl. Maj:ts förslag till lag angående den allmänna värneplikten måtte antagas med den förändring, att öfningstiden inskränkes från 82 à 90 till 60 dagar, med förberedande öfning i skolorna och hemorten, innan bevaringsåldern inträder.

Stockholm den 22 September 1871.

C. F. Appeltofft.